

Turistický průvodce Jilemnicí

www.vojtechkyncl.g6.cz

Vojtěch Kynčl

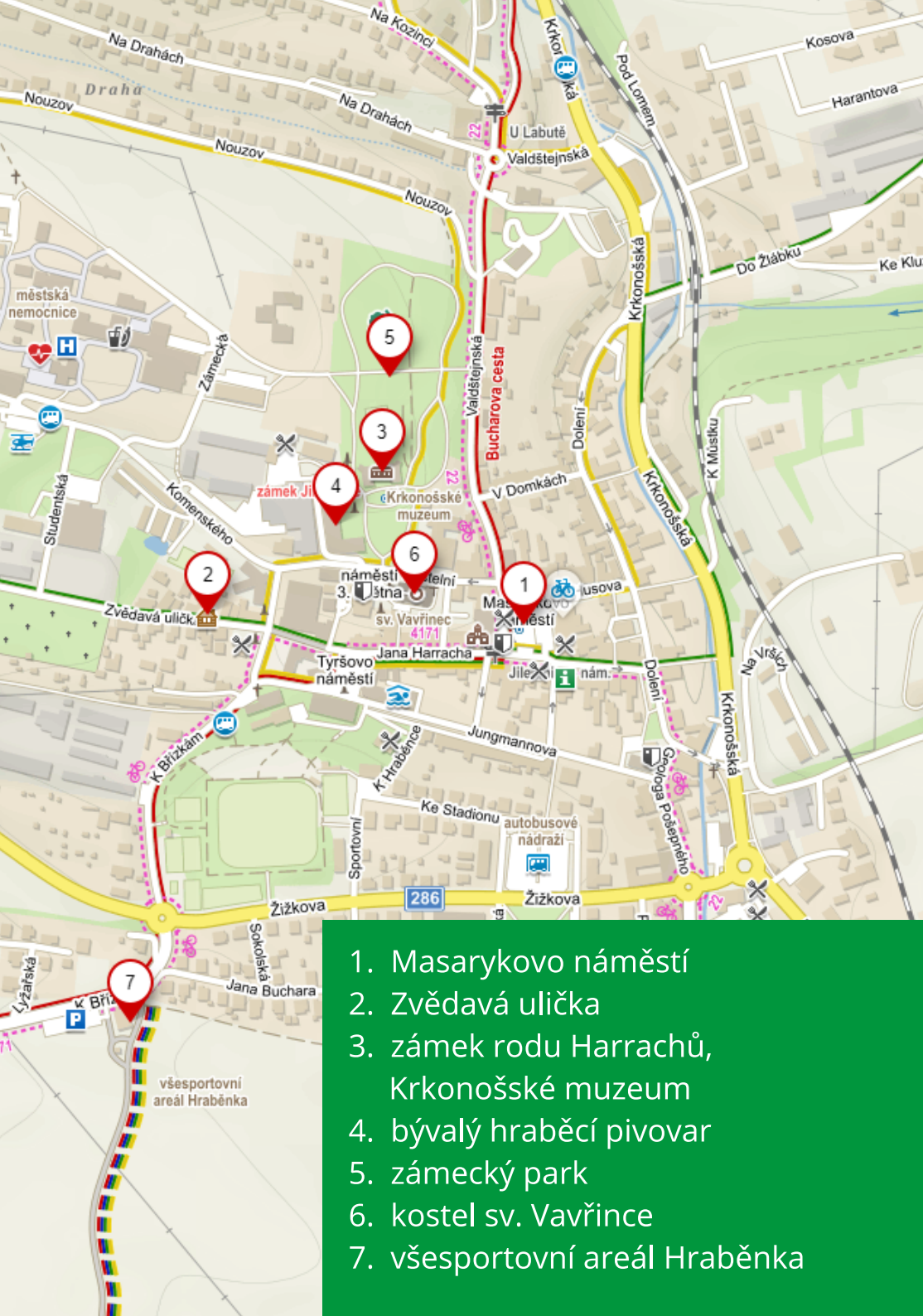

JILEMNICE

turistický průvodce

www.vojtechkyncl.g6.cz

1. Masarykovo náměstí
2. Zvědavá ulička
3. zámek rodu Harrachů, Krkonošské muzeum
4. bývalý hraběcí pivovar
5. zámecký park
6. kostel sv. Vavřince
7. všesportovní areál Hraběnka

všesportovní areál Hraběnka

Nově zrekonstruovaný všesportovní areál Hraběnka nabízí celoročně množství aktivit pro širokou veřejnost i organizované sportovce. Hlavním lákadlem je osvětlená asfaltová in-line dráha v délce 2,7 km určená zejména pro pohyb in-line bruslích a kolečkových lyžích. Součástí areálu je biatlonová střelnice s 20ti střeleckými stavy a zázemím pro sportovce.

Celý areál se závodními tratěmi i turistickými trasami je určen jak pro všechny méně zkušené nebo začínající běžkaře, běžce a další příznivce aktivního životního stylu v létě i v zimě, tak i pro sportovce na všech úrovních výkonnosti. Nabízí závodní tratě v délce téměř 20 km, turistickou běžeckou trasu „Buď fit“, nově také areál pevných kontrol a z velké části jím prochází chodník pro pěší. Areál je volně přístupný veřejnosti, stejně tak nabízí možnost rezervace částí či celého areálu pro tréninky, soustředění i závody.

kostel sv. Vavřince

Kostel svatého Vavřince v Jilemnici je římskokatolický farní kostel barokní chrámová stavba z roku z roku 1729. Nachází se na náměstí 3. května. Chrám je jednodlný s pravoúhle zakončeným presbyteriem a dvěma bočními sakristiemi, s jednou hranolovou věží na západním průčelí a s jednoduchými omítkami Určitou technickou a stavební raritou je půdorysné členění: věž není od lodi uvnitř stavebně oddělena, interiér tak v podstatě tvoří jeden celek dělený pouze na výšku. Vstup na vnitřní ochoz (kůr) s varhany je možný ze severní strany pouze zvenku, kdežto schodiště na jižní straně umožňuje přístup z lodi kostela.

Kromě bohoslužeb slouží kostel od roku 1990 také pro koncerty duchovní hudby.

Kostel stejného zasvěcení stával v místech dnešního Kostelního náměstí pravděpodobně již ve 14. století a podle dochovaného panoramatu města mohlo jít o zděnou stavbu se dvěma věžemi. Kostel používala dolní část Jilemnice, hoření Jilemnice používala někdejší kapli svaté Alžběty při zámku a zejména dnes již neexistující dřevěný kostel Povýšení svatého Kříže.

Masarykovo náměstí

Masarykovo náměstí, kde se nachází klasicistní radnice, je hlavním náměstím v Jilemnici.

Jilemnická radnice patrně stojí na místě původní středověké rychty. Radní dům je v Jilemnici poprvé připomínán v souvislosti s požárem města z roku 1634, zřejmě tedy už v 16. století byla na tomto místě postavena dřevěná budova, která byla po požáru 1646 přestavěna. Kamenný suterén s nosnými klenbami tedy pravděpodobně pochází ze 17. století. I další vývoj určovaly četné požáry polodřevěného městečka: po jednom z nich v roce 1781 byla postavena, s využitím původních konstrukcí suterénu, nová budova s pětiosým podloubím a s vysokou sedlovou střechou, v jejíž přední části byla umístěna hodinová věžička sestávající ze dvou bání oddělených lucernou a tří ciferníků.

Současný hodinový stroj v základu vyrobil jilemnický hodinářský mistr Josef Pochop roku 1842, z iniciativy jilemnického purkmistra Dominika Jerie byly pak roku 1854 rozšířeny o opakovací mechanismus.

Hodiny jsou tedy ceněné právě pro svůj jedinečný systém odbíjení: ozvou se totiž každou čtvrt hodinu tak, aby bylo možné z počtu úderů a jejich tónů rozeznat nejen počet čtvrtí i celých hodin, ale navíc v každou celou hodinu dojde ke zopakování počtu hodin.

Zvědavá ulička

Zvědavá ulička je známá díky svým typickým podkrkonošským roubenkám. Název uličky vychází z faktu, že domy na západní straně jsou za sebou postaveny tak, aby každý další byl posunut o jednu okenní osu blíž do ulice a díky tomu mohli obyvatelé každé roubenky pozorovat dění na hlavní třídě.

Zvědavá ulička sloužila původně jako úvozová cesta do vedlejší Mříčné. Většina přízemních roubenek byla postavena po velkém požáru města v roce 1788, který zničil radnici, většinu dřevěných zámeckých budov, střechu kostela sv. Vavřince, faru, kapli svaté Alžběty a dalších 114 budov. Od té doby si Zvědavá ulička udržuje svou původní podobu.

zámecký park

Základ zámeckého parku se zrodil již v 16. století. Urbář z roku 1688 sděluje, že se do něj vstupuje branou se dvěma místnostmi a třemi malými komorami. Ta později zanikla a o její podobě ani poloze nemáme představu. V polovině 17. století se Kryštof Bohumír Harant zasloužil o nákladné vyzdvižení a rozšíření zahrady, o osázení různými rostlinami, keři i stromy a byly zde umístěny i dva nákladné vodotrysky.

bývalý hraběcí pivovar

Bývalý hraběcí pivovar je komplex budov tvořený čp. 1 (stará budova, uzavírající areál zámeckého parku) a čp. 70 (na druhé straně bezejmenné ulice). Protože provoz pivovaru byl ukončen v 50. letech 20. století, budovy již slouží jiným účelům.

První historicky doložená zmínka o výrobě piva v Jilemnici pochází z roku 1584, areál budov byl pak postaven v letech 1716–1739. Do podoby dvora zasáhl velký požár v Jilemnici 1788, který zničil podstatnou část zámeckého areálu včetně střechy pivovaru. V roce 1749 je v soupisu majorátních statků Ždár, Branná a Jilemnice zmíněn pivovar s měděnou pánví, pivním a chladícím štokem, pivním i vinným sklepem, půdou pro sklad, prostorem pro chmel a se starou i novou bednárnou. Tehdejší pivovar se nacházel v dnešním čp. 1, kdy pro provoz pivovaru sloužilo levé boční křídlo budovy (dnes označované jako severní trakt/křídlo), zatímco přední část budovy směrem ke Kostelnímu náměstí obsahovala kanceláře a byty pro hraběcí úředníky. V roce 1838 při velkém požáru pivovar opět vyhořel a byl obnoven.

Domy ve Zvědavé uličce jsou roubeny z mohutných trámů a spáry mezi nimi, které se nazývají lišty, jsou vyplněny mazaninou z jílů, plev a pazdeří. Trámy se původně konzervovaly volskou krví, lišty se bílily. Mnohá stavení byla v minulosti doplněna přístavky a u některých se změnila střešní krytina, která byla ještě na počátku 20. století výhradně šindelová. I přesto se dodnes většina chalup dochovala v památkově hodnotném stavu.

Zvědavá ulička tak představuje dnes již ojedinělý doklad krkonošské roubené předměstské zástavby. V minulosti ve Zvědavé uličce žili především drobní řemeslníci.

zámek rodu Harrachů

— Krkonošské muzeum v Jilemnici

Jilemnický novorenesanční zámek stojí téměř v centru města v Kostelní ulici.

Dnes se v jilemnickém zámku nachází Krkonošské muzeum, kde se můžete podívat na tři různé expozice: historicko-etnografickou, počátky českého lyžování a díla z přelomu 19. a 20. století v Kavánově galerii.

Zámecká interiérová expozice nabízí vedle životopisných materiálů Jana Nepomuka hraběte Harracha, který se zasloužil nebývalou měrou o rozvoj české kultury, hospodářství, politiky a rozmach Krkonoš, také možnost prohlédnout si Janovu pracovnu, ložnici, jídelnu, salon a dámský salonek, předpokoj a chodbu.

Na místě zámku stávala tvrz, kterou zřejmě ve 14. století vystavěli Valdštejnové, poprvé zmiňovaná v roce 1492. V 16. století pak Křinečtí z Ronova nebo páni z Újezdce nechali na jejím místě postavit renesanční zámek. V tomto období se v historických pramenech objevuje souběžně označení tvrz i zámek, proto nemůžeme s určitostí říci, kdy přesně byl vystavěn. Zároveň je možné uvažovat, že tvrz tehdy nebyla zaniklá a zámek vznikl přístavbou další budovy ke tvrzi.

Postupnými přestavbami však byly tyto stopy zničeny a proto nemůžeme rekonstruovat původní podobu zámku nebo tvrze. Asi ve stejné době jako zámek vznikla nedaleko něho kaple sv. Alžběty (někdy také označovaná jako kostel). V blízkosti této kaple byl také hřbitov, který byl výnosy Josefa II. zrušen.

